

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни

“ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ, КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ”

Шифр і найменування галузі знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
Код та найменування спеціальності	G 19 Будівництво та цивільна інженерія
Код найменування відповідної деталізованої галузі Міжнародної стандартної кваліфікації освіти ISCED – F 2013	0732 Building and civil engineering
Освітньо-професійна програма	Будівництво та цивільна інженерія
Рівень освіти	Фахова передвища першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Дисципліна	ОК 5. Основи філософських знань, культурології та соціології (за професійним спрямуванням)
Розділ з видами занять та годинами навчання	Лекції – 60 год Семінарські – 20 год Самостійна робота – 100 год
Статус навчальної дисципліни	Освітня компонента, що формує загальні компетентності
Семестр	2
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	6,0 кредитів ЄКТС / 180 годин
Мова викладання	Українська
Інформація про викладача (ів)	Старший викладач, викладач вищої категорії: Олексюк Сергій Васильович oleksuk20061983@gmail.com
Розміщення курсу	Сайт закладу освіти (освітня діяльність) https://vpu7.com.ua/
Дні занять та консультацій	За поточним розкладом
Мета навчальної дисципліни	Формування історичного мислення, наукового світогляду; засвоїти зміст історичної еволюції самосвідомості людства, дати ключ до розуміння світоглядних орієнтирів людини на основних етапах розвитку суспільства; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Заплановані результати навчання	Результати навчання (РН): РН1. Розуміти основні проблеми філософії та вміння орієнтуватися у численних і багатоманітних за змістом підходах до їх розв'язання. РН2. Оцінювати сучасний стан культурного розвитку держави, розвивати та вдосконалювати інтелектуальний, загально-культурний, фізичний і духовний рівень. Бути активним суб'єктом професійної та економічної діяльності держави. РН 6. Здійснювати пошук інформації, необхідної для знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми, у тому числі за допомогою сучасних інформаційних технологій, ідентифікувати, аналізувати та оцінювати отримані дані
Заплановані знання та вміння	В результаті вивчення освітньої компоненти здобувач фахової передвищої освіти повинен володіти такими компетентностями : ЗК1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина України. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірності розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу освіти: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: Знати: – історію становлення, основні етапи і особливості розвитку філософії; – основні поняття та категорії філософії; – основні парадигми та концепції світової та вітчизняної філософської думки; - основні терміни та поняття культурології - сутність, складові елементи та функції моралі, культури, мистецтва - методологічні засади культурологічного аналізу, - рівні, напрямки і процеси соціокультурної динаміки та розвитку сучасної цивілізації

- зміст основних культурологічних концепцій - механізми залучення людини до культури та характерні риси буття особистості в різних категоричних та регіональних типах культури
- визначення основних соціологічних термінів і категорій;
- предмет, структуру та функції соціології як науки;
- сутність соціологічного підходу до аналізу соціальних явищ; передумови виникнення соціології, основні етапи її розвитку та особливості функціонування української соціології;

Вміти:

- самотійно аналізувати феномени та процеси в системі «людина – світ» у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й Україні;
- використовувати методологію наукового пізнання, застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань;
- критично мислити;
- застосовувати знання з культурології, для аналізу сучасних соціокультурних процесів та політики держав в сфері культури, науки мистецтва та освіти - визначати лінію особистої поведінки в умовах розмаїття культур та субкультур
- активно залучатися до комунікативних процесів в сучасному світі, застосовувати вербальні і невербальні засоби для покращення власної і корпоративної культури
- визначати основні цінності та традиції, що складають основу культур
- використовувати моральний досвід різних поколінь людства та власного народу для морального самовдосконалення
- давати оцінку результатам соціологічних досліджень;
- здійснювати соціологічний аналіз суспільства в контексті його типології та змін;
- характеризувати поведінку окремого індивіда в різних аспектах повсякденного життя

Володіти вміннями:

- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Навчальна логістика	Модуль 1. Філософія і її функції. Система філософії. Змістовий модуль 1.1 Специфіка філософського знання. Історичні типи філософії Тема 1: Філософія, її предмет, проблематика і структура Тема 2: Світогляд як духовно практичне засвоєння світу Тема 3: Семінарське заняття Філософія ,її проблематика та функції у суспільстві Тема4: Філософія Стародавнього світу Тема 5: Семінарське заняття . Антична філософія Тема 6: Західноєвропейська філософія часів середньовіччя та епохи Відродження Тема 7: Філософія Нового часу Тема 8: Семінарське заняття .Німецька класична філософія Тема 9: Філософія XX- XXI століть. Тема 10: Філософська думка в Україні Тема 11: Семінарське заняття .Сучасна філософська думка в Україні. Змістовий модуль 1.2 Загальнотеоретичні основи філософії Тема 12: Проблема буття у філософії. Тема 13: Духовний вимір людського буття. Тема 14: Семінарське заняття . Діалектика та її альтернативи. Тема 15: Сутність та структура пізнавального процесу Тема 16: Логіка та методологія наукового пізнання Тема 17: Пізнання світу як предмет філософського аналізу Тема 18: Філософський аналіз суспільства Тема 19: Громадське суспільство Тема 20: Сучасні концепції суспільного розвитку Тема 21: Філософська антропологія Тема 22: Діалектика взаємодії людини і суспільства Тема 23: Семінарське заняття . Сенс життя людини Тема 24: Теорія цінностей. Виміри цінностей людського буття Тема 25: Глобальні проблеми людства і людина Тема 26: Семінарське заняття .Філософія релігії. Класифікація релігії та її географія
---------------------------------------	---

Модуль 2. Культурологія.

Основні етапи розвитку світової та Української культури

Змістовий модуль 2.1

Культура Стародавнього Сходу, Античності та періоду Середньовіччя

Тема 1: *Поняття і сутність культури, структура та функції культури.*

Тема 2: *Культура Давнього Єгипту та Месопотамії*

Тема 3: *Культура Стародавньої Індії та Китаю*

Тема 4: *Культура Стародавньої Греції.*

Тема 5: *Культура Давнього Риму.*

Тема 6: *Архітектурні особливості палаців та храмів давніх цивілізацій*

Тема 7: *Культура Візантії та її особливості*

Тема 8: *Культура Середньовіччя.*

Тема 9: *Художні стилі в західноєвропейському середньовічному мистецтві.*

Тема 10: *Мистецтво епохи Середньовіччя. Будівництво і архітектура*

Культура XVII–XXI ст.

Тема 11: *Культура Відродження та її головні досягнення*

Тема 12: *Культура Реформації і Нового часу*

Тема 13: *Будівництво і архітектура Ренесансу*

Тема 14: *Сумінарське заняття. Світова культура 19–20 ст.*

Змістовий модуль 2.2

Основні етапи розвитку культури України

Тема 15: *Матеріальна і духовна культура східних слов'ян*

Тема 16: *Культура Київської Русі — видатне явище світової середньовічної культури*

Тема 17: *Освіта та наукові знання. Мистецтво Київської Русі та Галицько-Волинської держави.*

Тема 18: *Особливості розвитку архітектури та містобудування в період Київської Русі та Галицько-Волинської держави.*

Тема 19: *Розвиток наукових знань та мистецтва в Україні 14 — 17 ст.*

Тема 20: *Роль братських шкіл у становленні освіти.*

Тема 21: *Українське національно — культурне відродження 18 — 19 ст.*

Тема 22: *Особливості розвитку архітектури та містобудування в 16–19 ст.*

Тема 23: *Політичне життя та культурний процес в Україні в першій половині 20 ст.*

Тема 24: *Культура України в другій половині XX ст.*

Тема 25: *Українська культура у контексті світової*

Тема 26: *Досягнення і проблеми культури незалежної України*

Модуль 3. Соціологія. Предмет і об'єкт соціології.

Змістовий модуль 3.1

Теоретична соціологія.

Тема 1: Вступ до соціології, її місце в системі гуманітарних наук

Тема 2: Функції та структура соціологічних знань

Тема 3: Виникнення і розвиток соціології

Тема 4: Семінарське заняття. Розвиток соціологічної думки в Україні

Тема 5: Суспільство як соціальна система. Соціологічна типологія суспільств.

Тема 6: Семінарське заняття. Соціальна структура суспільства

Тема 7: Соціальна мобільність та стратифікація

Тема 8: Соціальні спільності і групи

Тема 9: Соціальні інститути суспільства..

Тема 10: Семінарське заняття. Поняття соціалізації особистості: зміст і етапи

Тема 11: Соціальна напруженість, конфлікти та логіка їх врегулювання

Тема 12: Структурні складові і динаміка конфлікту. Управління конфліктом.

Тема 13: Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні

Тема 14: Семінарське заняття. Специфіка соціальних та соціально-психологічних явищ процесів у трудових колективах

Змістовий модуль 3.2

Спеціальні та галузеві соціологічні теорії

Тема 15: Економічна соціологія.

Тема 16: Соціологія праці та управління.

Тема 17: Соціологія політики

Тема 18: Семінарське заняття. Соціологія громадської думки.

Тема 19: Особа як активний суб'єкт

Тема 20: Семінарське заняття. Соціологічні теорії особистості.

Соціалізація особистості.

Тема 21: Соціологія сім'ї.

Тема 22: Семінарське заняття. Тенденції в розвитку сучасної сім'ї.

Демографічна політика України

Тема 23: Гендерна соціологія

Тема 24: Семінарське заняття. Причини сімейних конфліктів та засоби їх вирішення

Тема 25: Соціологія культури

Тема 26: Соціологія освіти

Тема 27: Методологія та засоби соціологічних досліджень

Тема 28: Семінарське заняття. Організація та проведення соціологічного дослідження

Види занять	лекції, семінарські заняття
Методи навчання	– вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь); – наочні (ілюстрація, демонстрація); – практичні(практичні заняття); – пояснювально-ілюстративний;
Пре реквізити	Історія України, Українська мова, Всесвітня Історія.
Пост реквізити	Філософія Соціологія Культурологія
Рекомендовані навчально-методичні матеріали для вивчення навчальної дисципліни	Основна література 1.Александрова, О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 169 с. 2.Андрущенко В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник для вищих навч. закладів. – К.: Генеза, 2006. – 656 с. 3.Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти. – Київ: Либідь, 2001. – 406 с. 4.Горський, В.С. Історія української філософії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський, К. В. Кислюк. – К.: Либідь, 2004. – 488 с. 5.Історія української філософії: Підручник / М. Ю. Русин, І. В. Огородник, С. В. Бондар та ін. Київ. нац. унт ім. Т. Шевченка. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. – 591 с. 6.Касьян В. І. Філософія: навч. посіб. / В. І. Касьян. 5-те вид., випр. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 347 с. 7.Конверський А.Є. Логіка: підручник. – 2-ге вид. виправлене. –К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. – 391 с. 8.Конверський А. Є. Логіка: Підручник для студентів юридичних факультетів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с. 9.Лузан А.О. Вступ до філософії: навчальний посібник для ВНЗ / А.О. Лузан. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 136 с. 10.Петрушенко В. Л. Філософія: підручник / В. Л. Петрушенко. 4-те вид., випр. і доп. – Львів: Магнолія, 2006. – 504 с. 11.Причепій Є. М. Філософія: навч. посіб. для студен вищих навчальних закладів. – Київ: Академвидав, 2005. – 592 с. 1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.– 304 с. 2. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.–К.: Кондор, 2004 –763 с. 3. Гуревич П. С. Культурологія. □ М., 1999. 4. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001.–

168 с.

5. *Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук. – К.: Либідь, 2000. – 520 с.*

6. *Історія української архітектури /Ред. В.І. Тимофієнко. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.*

7. *Історія української та зарубіжної культури / за ред. проф. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К., 2001.*

Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн.. Кн. 1. Перша пол. ХХ ст.: Підр. для студ.

1. *Астахова, О. В. Державна політика на ринку праці: історичний аспект / О. В.*

Астахова // Ринок праці та зайнятість населення. – 2011. – № 3. – С. 16–19.

2. *Галицький, В. М. Державна служба зайнятості: її роль і завдання на етапі подолання кризових явищ в економіці / В. М. Галицький // Ринок праці та зайнятість населення. – 2011. – № 4. – С. 3–7.*

3. *Гилюн, О. В. Студент початку ХХІ століття: особливості ціннісних орієнтацій та соціальних норм / О. В. Гилюн // Соціальні технології. – 2011. – № 45. – С. 183–190.*

4. *Десненко, М. І. Підвищення ефективності професійного навчання безробітних в умовах трансформації суспільної системи / М. І. Десненко // Ринок праці та зайнятість населення. – 2011. – № 3. – С. 21–23.*

5. *Кухтіна, М. В. Особливості формування ціннісних орієнтацій особистості у*

трансформаційному суспільстві / М. В. Кухтіна // Соціальні технології. – 2012. – № 45. – С.170–174.

6. *Лабінська, Г. М. Українська трудова міграція в контексті міжнародної міграції робочої сили / Г. М. Лабінська, О. М.*

Прокопюк // Економічний простір. – 2012. – № 34. – С. 66–81. 7.

Максименко, А. О. Споживча поведінка: концептуалізація поняття та чинники, що її детермінують / А. О. Максименко //

	ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ 1. Е-бібліотека «Чтиво» http://chtyvo.org.ua 2. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, ” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) http://www.psylib.org.ua (психологія, філософія, релігія, kiev.ua) 3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html 4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // http://www.ukrb.org.ua (психологія, філософія, релігія, ook.net/ 5. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // http://www.lib.lviv.ua/ (психологія, філософія, релігія, rary.lviv.ua/ 6. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка // http://lib.kiev.ua/ (психологія, філософія, релігія, - 7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // http://lib.lnu.edu.ua/b (психологія, філософія, релігія, rary.lnu.edu.ua/b” (психологія, філософія, релігія, l/ 8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nb.gov.ua (психологія, філософія, релігія, iv.gov.ua)
--	---

Матеріально-технічне забезпечення	Навчально-методичний комплекс дисципліни, особистий конспект лекцій, презентації, методичні рекомендації.
Процес навчання	Робота на лекціях, семінарах, усне опитування; тестування; навчальна дискусія, тощо.
Семестровий контроль,	Форма семестрового контролю – екзамен.

**Критерії
оцінювання**

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
освіти**

З метою дотримання єдиного підходу до оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до 12-ти бальної шкали за такими критеріями:

Початковий рівень:

1 бал – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями.

2 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

3 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Середній рівень:

4 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.

5 балів – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.

6 балів – здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.

Достатній рівень:

7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.

8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.

9 балів – здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних

ситуаціях, самотійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Високий рівень:

10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самотійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самотійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.

11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самотійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.

12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самотійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самотійно здобувати знання.

Політика навчальної дисципліни	Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: – дотримання норм Конституції України та чинного законодавства України в сфері освіти; – дотримання загальновизнаних етичних норм поведінки; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; – самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); – досягати визначених для відповідного рівня освіти результатів навчання; – посилення на джерела інформації у разі
	використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – повагу до педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших співробітників Училища; – використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та правильно посилатись на них; – не пропонувати хабар (неправомірну вигоду) за отримання будь-яких переваг у освітній або дослідницькій діяльності; – негайно повідомляти керівництво (адміністрацію) Училища у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу правам, свободам, які охороняються законом, для окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам; – нести відповідальність за порушення академічної доброчесності. надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; – поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від Ваших.
Методична комісія	Методична комісія груп підготовки фахових молодших бакалаврів.

**Силабус розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
протокол №1 від 26.08.2025 року**